

Kaasulaitoksen palveluksessa oli vuoden lopussa yhteensä 179 henkilöä eli 23 henkilöä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Viereisellä sivulla esitetystä taulusta käy selville henkilökunnan jakautuminen työsuhteen mukaan sekä vaihtuvuus kertomusvuoden aikana.

Henkilökunta ja vaihtuvuus

Toimintavuonna tapahtui lukuisia muutoksia kaasulaitoksen henkilökunnan piirissä eläkkeelle siirtymisten ja eroamisten takia. Mm. jakeluosaston päällikkö Suhonen erosi laitoksen palveluksesta 1.11. siirtyen työkyvyttömyyseläkkeelle, eikä virkaa ehditty täyttää kertomusvuoden aikana. Merkille pantavaa oli, että lähes puolet työsuhteesta olleista kuukausipalkkaisista vaihtui kertomusvuoden aikana.

Toiminta

Kaasulaitoksen ainoa tuote oli kertomusvuoden aikana kaupunkikaasu, jota valmistettiin yksinomaan *butaania* raaka-aineena käyttäen. Sivutoimintana kaasulaitos myi kertomusvuoden aikana hiilikaasutoiminnan kaudelta varastoon jääneen *koksin* 18 186 tonnia.

Tuotteet

Kaasulaitos luovutti 1.1. lukien sähkölaitoksen hallintaan Parrukadun pohjoispuolella olevat tuotannonmuutoksen takia kaasulaitokselle tarpeettomiksi käyneet *alueet*. Sähkölaitoksen Hanasaaren voimalaitoksen rakennustöiden takia siirrettiin satamarata kulkemaan kaasulaitoksen entisen tehdasalueen halki Kaasutehtaankadulta Sörnäisten rantatielle, joten rata on nyt kaasulaitoksen ja sähkölaitoksen alueiden rajana.

*Alue-
luovutus*

Tuotannon raaka-aineena käytettiin kertomusvuonna Neste Oy:n Porvoon jalostamolta saatua *butaania* 12 292,7 tn.

*Raaka-
aine*

Nestekaasun (butaanin) hankinta, käyttö ja varastointi:

	kg
varasto 1.1.1974	738 504
tuotu	12 788 577
käytetty	12 292 700
varasto 31.12.1974	1 234 381

Kaasun kokonaistuotanto oli kertomusvuonna 27,67 (ed. v:nä 39,03) milj. m³. Tuotannon supistuminen johtui siitä, että hiilikaasulaitoksen lopetettua toimintansa ei koksiumien lämmittämiseen tarvittavaa kaasua enää valmistettu.

*Kaasun-
valmistus*

Kaupunkikaasun valmistus ja käyttö v. 1974

	m ³
kokonaisvalmistus, josta	27 660 666
- kaasulaitoksen oma kulutus	143 871
- kaasua syötetty jakeluverkostoon	27 516 795

Vuoden aikana tarkistettiin kaasunmyyntitariffeja kahdesti. Korotettuja tariffeja sovellettiin ensimmäisen kerran 23.2 tapahtuneesta kaasumittarien luennasta lähtien ja toinen tariffien korotus toteutettiin 1.9. suoritetusta luennasta alkaen.

*Kaasun
myynti*

Kaasunkulutuksen jakautuminen kulutusryhmittäin:

*Kaasun
kulutus*

	m ³	%
- tariffit	23 396 541	84.57
- huoneiden lämmitys	970 213	3.50
- oma kulutus	143 871	0.52
- vuodot, nesteytyminen, mittauserot	3 158 072	11.41

Yht. 27 668 697 100.00

**Kaasu-
kojeiden
asennus**

Kertomusvuonna asennettiin kaasuliesiä 350, teollisuuskojeita 33 ja muita kojeita 14. Asennettujen kaasukojeiden yhteismäärä oli vuoden lopussa 90 118 ja asennettuja kaasumittareita yht. 62 626, joista rahakemittareita 48 366 ja laskumittareita 14 260.

Kuluttajilla oli kaasukojeita vuoden päättyessä seuraavasti:

- kotitalousliesiä	68 101
- ravintolaliesiä	380
- kotitalouskeittimiä	8 791
- lämminvesikojeita	3 816
- kotitalouspaistinuuneja	691
- lämpö- ja jääkaappeja	320
- saunankiukaita	166
- pesupatoja	265
- lämpökaminoita	67
- kattiloita, keskuslämmitys	155
- kattiloita, muita	29
- elintarviketeollisuuden kojeita	810
- muita teollisuuskojeita	6 527
	<hr/>
Yhteensä	90 118

Sivutoiminta

**Koksin
ja
tervan
myynti**

V. 1973 koksin valmistuksesta varastoitua koksia myytiin kertomusvuoden aikana 18 186 tn. Tästä määrästä oli yli 20 mm:n suuruista koksia 12 165 tn, josta toimitettiin *lämmityskoksiksi* suoraan kuluttajille 2 426 tn ja helsinkiläisille koksiliikkeille 1 460 tn sekä *teollisuuskoksiksi* kotimaiselle rauta- ja terästeollisuudelle 1 691 tn, sokeriteollisuudelle 1 221 tn ja Ruotsiin 5 367 tn. *Koksimurskaa* (alle 20 mm) toimitettiin 6 021 tn, mistä määrästä myytiin Ruotsiin 2 123 tn. Kaupungin kiinteistöille toimitettiin koksia 1 881 tn.

Vuoden alussa varastossa ollut *kivihiiliterva* myytiin kertomusvuoden aikana loppuun.

**Kivihiilen
myynti**

Kaupungin kiinteistöille myytiin kertomusvuonna lämmitystarkoitukseen kivihiiltä 1 859 tn. Lisäksi kaasulaitoksen hankintatoimisto hankki kaupungin yhteishankintaelimenä kaupungin kiinteistöille kivihiiltä 357 tn ja *antrasiittia* 114 tn.

**Pysäköinti-
mittarit**

Kaasulaitos hoiti kertomusvuoden aikana pysäköintimittareiden hankinnan, asentamisen, kunnossapidon ja rahastuksen. Pysäköintimittarien kunnon valvontaan liittyvät tehtävät siirtyivät kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti 1.5. lukien kaasulaitokselta kiinteistöviraston tonttiosaston *pysäköinninvalvontatoimistolle*. Kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosaston määrittämille pysäköintipaikoille asennettiin 81 (ed. v:na 61) pysäköintimittaria. Kertomusvuoden lopussa oli asennettuja pysäköintimittareita yhteensä 2 631 (2 550), joista oli 1/2 tunnin mittareita 154 (152), 1 tunnin mittareita 449 (469), 2 tunnin mittareita 1 554 (1 425) ja 4 tunnin mittareita 474 (454).

Tekniset laitteet

**Tuotanto-
osaston
laitteet**

Butaania raaka-aineena käyttävä kaasuntuotantolaitteisto toimi kertomusvuoden aikana yleensä hyvin. Laitteisto vaatii kuitenkin jatkuvaa huoltoa ja mahdollisuuksien mukaan lähinnä ennakoivaa huoltotoimintaa. Hiilikaasukauden jäljiltä todettiin varsinkin sähköisissä koskettimissa ja kaapeleissa sekä mittaus- ja säätöpiireissä hapettumista ja liikaantumista. Paineastioiden tarkastuksissa, joita suoritettiin määräysten edellyttämällä tavalla ei todettu vakavia vikoja.

Vaikka kaasuntuotannon häiriöttömän jatkuvuuden turvaamiseksi kaikki tuotantoyksiköt on pidettävä suurimman osan vuotta jatkuvassa käyttövalmiudessa, oli kaasunvalmistuksen keskimääräinen hyötysuhde vuoden 1974 aikana n. 83 %, mitä voidaan pitää erittäin hyvänä tuloksena.

Kertomusvuoden aikana tehtiin pääasiassa vanhojen kaasujohtojen uusimis-, muutos- ja kunnossapitotöitä. Putkiverkostoa lisättiin ja poistettiin vuoden aikana seuraavasti:

*Putki-
verkosto*

	jakelu- johdot m	liittymis- johdot kpl
Vuoden alussa	263 152	2 952
- lisäys vuoden aikana	+ 1 161	+ 6
- poistettu vuoden aikana	— 992	— 20
Vuoden lopussa	263 321	2 938

Pääjohtoverkon keskiläpimitta oli vuoden lopussa 190.9 mm ja liittymisjohtojen pituus 39 125 m.

Taloudellinen tulos

Tilinpäätöksen osoittama alijäämä oli 4 820 472 mk eli 3 503 472 mk talousarvion mukaista tulos- ta huonompi. Näin epädullinen taloudellinen tulos johtui lähinnä v. 1973 loppupuolella alkaneen energiakriisin takia erittäin voimakkaasti nousseesta butaanin hinnasta, yleisen palkka- ja hintata- son tuntuvasta noususta sekä toisaalta siitä, että tuotantokustannusten nousun perusteella koro- tettuja kaupunkikaasumaksuja saatiin soveltaa vain osan vuotta.

Taloudellinen tulos 1971–1974

	1971 mk	1972 mk	1973 mk	1974 mk
Käyttöomaisuuden arvo 31.12	14 277 760	13 468 060	14 169 280	19 392 060
Käyttötulot	25 624 508	21 585 899	19 761 984	15 824 263
Käyttömenot ilman pääomakuluja	23 475 623	22 712 362	20 697 031	19 090 827
Korot ja poistot	4 107 117	2 176 250	2 071 304	1 553 908
Kokonaiskäyttömenot	27 582 740	24 888 612	22 768 335	20 644 735
Nettoylijäämä (+) / Vajaus (—)	— 1 958 232	— 3 302 712	— 3 006 352	— 4 820 472

Kokonaiskäyttömenot olivat 3 839 734 mk talousarviossa esitettyä suuremmat ja *käyttötulot* 336 262 mk talousarviossa esitettyä suuremmat.

Kaasulaitoksen käyttöomaisuuden arvonlisäykset olivat kertomusvuonna 7 061 659 mk, josta 6 690 870 mk oli kaupungin käyttöomaisuuden arvojen tarkistamisesta johtunutta arvonlisäystä. Käyttöomaisuuden arvovähennykset olivat 1 838 879 mk, josta poistosuunnitelman mukaiset poistot olivat 681 704 mk, tehdastontin aluesiirto 1 155 600 mk ja muut vähennykset 1 575 mk.